

УДК 374.1/378.6

DOI: 10.31376/2410-0897-2025-1-57-62-69

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕРЕВАГ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ярмолівч Оксана Іванівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
Військова Академія (м.Одеса)
e-mail: o.i.iarmolovych@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8273-7254

Ярмолівч Юрій Ростиславович

кандидат технічних наук, доцент кафедри морських перевезень
Національний університет «Одеська морська академія» (м.Одеса)
e-mail: yuarmol@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0054-7375

Хіменес Сапата Юліана Данилівна

старший викладач кафедри іноземних мов
Військова Академія (м.Одеса)
e-mail: blue-green-white@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-8273-7254

У статті досліджено особливості впровадження дистанційної форми навчання у вищих спеціалізованих навчальних закладах. Розглянуто використання дистанційної форми навчання у вищих закладах освіти і навчальних закладах, у яких здійснюється підготовка майбутніх офіцерів. Проаналізовано можливість реалізації основних переваг дистанційної освіти курсантів, зокрема індивідуалізації графіка навчання, зменшення витрат на організацію освітнього процесу, забезпечення студентоцентричності. Водночас окреслено виклики, зокрема необхідність адаптації навчальних програм до військових потреб, технічні обмеження та вимоги щодо забезпечення захисту інформації. На прикладі трьох українських закладів вищої освіти розглянуто можливості формування практичних, фахових навичок курсантів під час дистанційного навчання. Зроблено висновок про доцільність поєднання традиційних та цифрових методів для підвищення якості підготовки майбутніх офіцерів.

Ключові слова: дистанційна освіта, онлайн-навчання, військова освіта, курсанти.

Постановка проблеми. Новітні форми навчання з використанням сучасних цифрових технологій є важливим чинником підвищення якості освіти, розширення можливостей освітніх закладів. Однією з поширених форм є дистанційна освіта, яка надається за допомогою засобів комунікації, інтернету або корпоративної мережі з використанням спеціальних цифрових платформ, спеціалізованих інтернет-ресурсів. Дистанційне навчання дає змогу слухачам, студентам, курсантам, тим, хто працює та водночас здобуває освіту, підвищує кваліфікацію, брати участь в освітньому процесі незалежно від їхнього фізичного місцезнаходження. Окремим питанням є організація надання дистанційної освіти майбутнім військовослужбовцям, теперішнім курсантам (слухачам) закладів вищої освіти навчальних, а також військовослужбовцям, які перебувають в лавах Збройних сил України.

Історія надання дистанційної освіти у світі передусім пов'язана з розвитком засобів комунікації. Перші спроби були зроблені наприкінці XIX сторіччя в США, м. Бостон, коли можливості поштових служб дозволили надсилати навчальні матеріали та відповіді на контрольні питання по всій країні [1]. Наступний крок використання дистанційної освіти став можливим завдяки винаходу та поширенню телебачення. У 1953 р. в University of House, Х'юстон, розпочали транслювати телевізійні лекції, зорієнтовані переважно на слухачів, які працюють. Комп'ютеризація та інтернет значно розширили комунікативні можливості. Першим повним програмним курсом з онлайн-навчанням стала середня школа CompuHigh для громадян США та іноземних англомовних учнів 9–12 класів, відкрита в 1994 році. Натомість найперший повністю акредитований онлайн-університет Міжнародний університет Джонса (Колорадо, США) був відкритий у 1999 році [2].

Дистанційна форма навчання в Україні впроваджується з 2002 року, але найбільша увага та активність були зафіксовані у 2019 р. у зв'язку з епідеміологічними обмеженнями [3].

Основні законодавчі нормативи щодо дистанційної освіти в Україні викладено в низці офіційних документів, а саме: наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», Національній доктрині розвитку освіти, Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні, Національній програмі інформатизації [4].

Дистанційна освіта надає низку переваг як слухачам, так і викладачам закладів вищої освіти, водночас вона має певні недоліки. Спеціалізовані вищі заклади освіти, зокрема ті, що зорієнтовані на

підготовку майбутніх офіцерів, мають власну, притаманну саме їм специфіку імплементації принципів дистанційного навчання, специфічні професійно зорієнтовані вимоги. Існує декілька причин, за якими неможливо повністю зорієнтувати освітній процес у вищих військових навчальних закладах на дистанційне навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження базується на аналізі джерел інформації, у яких світові науковці і методисти оприлюднили свій досвід використання дистанційної форми викладання у закладах вищої освіти, цивільних та військових.

Варто зазначити, що більшість авторів аналізує загальні аспекти застосування дистанційної форми навчання в закладах освіти, не розглядаючи особливості спеціалізованих освітніх закладів, зокрема вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) [5; 6; 7; 8; 9]. Автори, які розглядали можливість застосування дистанційної форми освіти в спеціалізованих закладах передусім зорієнтованих на військову професію одноставно відмічають важливість її імплементації [10; 11; 12; 13; 14; 15]. Водночас кожен з авторів, розглядаючи окремі аспекти такої форми освіти в ВВНЗ, визначає певні обмеження. Так, автор [10] стверджує, що результати досліджень щодо ефективності онлайн-освіти не є однозначними, така форма освіти має як свої переваги, так і недоліки. Автори [11; 14] визначають, що дистанційна освіта може бути спрямована головним чином на слухачів, які вже мають освіту та підвищують кваліфікацію, знаходячись на дійсній службі в армії. Колектив авторів [13] виділяє важливість аспекту полегшення отримання, формалізації та обробки інформації щодо перебігу освітнього процесу під час використання цифрових ресурсів. Також автори [12] вказуючи на необхідність імплементації цифрових технологій в освітній процес ВВНЗ, наголошують на складності оновлення технологій та опанування нових навичок. Автор [15] наголошує на важливості інтеграції в освітній процес електронного навчання саме з елементами штучного інтелекту.

Аналіз публікацій засвідчив, що питанню використання дистанційної форми освіти в закладах вищої освіти дослідники приділяють значну увагу. Опубліковано значну кількість наукових праць, які висвітлюють результати аналізу цього питання педагогами та методистами. Однак питання комплексного оцінювання переваг та недоліків онлайн-навчання, обмежень його використання в спеціалізованих закладах освіти, зокрема у ВВНЗ, досліджено недостатньо.

Автори статті проаналізували освітньо-професійні програми трьох закладів вищої освіти, які навчають курсантів, майбутніх офіцерів: Військової академії (м. Одеса), Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, факультету гідрометеорології і екології, Національного університету «Одеська морська академія».

Формування мети статті. Мета статті – висвітлити специфіку дистанційного навчання у вищих спеціалізованих (військових) навчальних закладах, проаналізувати можливість реалізації переваг онлайн-навчання, визначити складнощі в організації цієї форми навчання та запропонувати шляхи їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Аналіз науково-методичних джерел засвідчує, що основними перевагами дистанційної освіти є:

1. Можливість курсанта (слухача) планувати графік навчання індивідуально, тобто самостійно. Навчання в індивідуальному темпі забезпечує більш ефективне використання часу, свободу у виборі способу отримання інформації та реагування на електронний навчальний контент, що є позитивною навчальною складовою і веде до покращення результатів навчання, тобто якісного засвоєного матеріалу [16; 17].

Автори вважають, що специфіка професійно спеціалізованих закладів освіти, зокрема військових, навіть у мирні часи, а особливо в умовах воєнного часу значно обмежує можливість реалізувати представлену перевагу щодо індивідуального планування.

2. Реалізація принципу індивідуалізації організації освітнього процесу. У курсантів (слухачів) з'являється можливість реалізувати індивідуальні освітні траєкторії, долучатися до дискусійних панелей, автоматичних систем оцінювання за власним бажанням, обирати спільне або синхронне онлайн-навчання, взаємодіяти з іншими студентами [9]. Це полегшує сприйняття інформації та підвищує мотивацію курсантів (слухачів) до активної участі в засвоєнні запланованого матеріалу.

За думкою авторів певні елементи принципу центричності організації освітнього процесу можна реалізовувати у військових закладах освіти в межах наданого переліку вибіркового освітніх компонентів. Для військовослужбовців, які підвищують рівень знань, можливість реалізації цього принципу вища.

3. Заощадження коштів. Віртуальні аудиторії не потребують фізичних лекційних зал, зникає необхідність наймати, обслуговувати приміщення, сплачувати комунальні послуги. Більшість навчальних матеріалів, підручників, посібників, завдань, надсилається в цифровому вигляді. Курсантам (слухачам) надається доступ до віртуальних бібліотек, заощаджуються кошти на поїздку викладачів і курсантів до закладу освіти [8]. Наголосимо, що зазвичай військові заклади освіти не передбачають самостійного проживання, тому ця перевага може бути реалізована частково, під час самопідготовки.

4. Надання рівних можливостей курсантам (слухачам) різних рівнів підготовки. Майбутні офіцери, сьогоденні курсанти (слухачі) мають змогу практикувати свій власний індивідуальний стиль навчання. Вони можуть кілька разів проходити обрані навчальні курси, теми, виконувати завдання, поглиблено вивчати певну дисципліну. У курсантів (слухачів) з'являється можливість реалізувати принцип адаптивного навчання, коли електронні навчальні матеріали розроблено так, щоб автоматично змінюватися та адаптуватися відповідно до знань, навичок та потреб кожного окремого курсанта (слухача) [7].

Відмітимо, що реалізація переваги рівних можливостей може потребувати формування навчальних груп для додаткових занять з певних дисциплін, що є додатковим навантаженням для викладачів.

5. Організація індивідуального навчального середовища. Курсанти (слухачі) мають змогу формувати власне освітнє середовище, яке відповідає персональним уподобанням і не підпорядковується вимогам закладу освіти. Комфортне оточення без чинників, що відволікають, дає змогу зосередитися на сприйнятті інформації та отримати найкращий результат [18; 19].

Майбутні офіцери, курсанти (слухачі) мають змогу реалізації цієї переваги протягом запланованої самостійної підготовки, під час відпочинку, загалом у вільний час. Водночас специфіка організації побуту курсантів не дає змогу повноцінно реалізувати перевагу індивідуального навчального середовища у військовому закладі освіти.

6. Зручність формалізації отримання даних щодо освітнього процесу. Інформація сьогодні є важливим ресурсом, отримання якого дає можливість оцінювати ефективність життєвих процесів, надавати прогнози, удосконалювати технології. Коли курсанти (слухачі) користуються електронними ресурсами, у викладача є змога фіксувати їхню взаємодію з цими ресурсами, отримувати інформацію, за допомогою якої викладач або адміністратор можуть проводити аналітику електронного навчання. Маючи дані про курсантів (слухачів), перебіг освітнього процесу, результати оцінювання, відсіву, керівний та викладацький склад вищих навчальних закладів з військовою спеціалізацією може реагувати відповідним чином на виявлені зміни та виклики освітнього процесу. Формалізація дає можливість оперативного покращення навчальних матеріалів, моніторингу динаміки успішності, оцінюванню ефективності впроваджених змін [20].

Можна відмітити, що за умов забезпечення необхідного рівня збереження конфіденційності щодо особистих даних та змісту певних навчальних програм ця перевага може бути реалізована в закладах вищої освіти, спеціалізованих на підготовці майбутніх офіцерів Збройних сил України.

7. Вирішення питання наявності кваліфікованих кадрів. Економісти з питань освіти Інституту економічної політики Economic Policy Institute (EPI) у своєму звіті зазначають, що дефіцит досвідчених викладачів є реальним і зростаючим викликом протягом останніх років, однією з найнагальніших проблем, з якою стикаються освітяни. Дистанційне навчання дає змогу знизити тиск на викладацький склад. Якщо у європейських традиційних закладах вищої освіти на одного викладача припадає в середньому 16,5 студентів, платформи електронного навчання розширюють аудиторію до сотень або навіть тисяч слухачів. Замість того, щоб залучати більшу кількість викладачів, можна зосередитися на тому, щоб дати можливість найкращим викладачам доносити свої матеріали до ширшого кола здобувачів вищої освіти за допомогою електронного навчання [21].

Ми вважаємо, така перевага може бути реалізована в спеціалізованих вищих закладах освіти, зокрема військових навчальних закладах, повною мірою.

8. Зниження шкідливих викидів. Сучасний світ приділяє все більше уваги зниженню рівня забруднення довкілля в усіх сферах людської діяльності, зокрема і в освіті. Повний перехід на дистанційне викладання, у порівнянні з традиційною формою організації навчального процесу, дає змогу зменшити споживання енергії на 90% з одночасним зниженням викиду двоокису вуглецю на 85%. Основна частка досягається за рахунок зменшення потреби в друкуванні навчальних матеріалів [6].

Ця перевага може бути реалізована пропорційно до частки часу, який виділяється саме на дистанційне навчання. Треба також враховувати, що певна частина друківаних матеріалів не призначена для широкого загалу, тому треба мати на увазі додаткові витрати на організацію захисту від несанкціонованого доступу.

9. Зменшення потреби в друкованих матеріалах. Значна частина інформації під час традиційного навчання викладена в друкованих підручниках, методичних вказівках, конспектах лекцій. Кожен курсант (слухач) користується окремим комплектом літератури для кожної навчальної дисципліни. Кожен новий навчальний рік потребує придбання нового комплекту, в той час коли електронні ресурси надають доступ до інформації в цифровому форматі. Навчальні матеріали можуть бути розміщені в інтернеті без обмежень. Їх можна оперативно оновлювати, модифікувати, осучаснювати за потребою, без необхідності перевидавати і знову купувати зношені паперові носії [22].

Автори наукової праці вважають, що заміна більшості друківаних навчальних матеріалів може бути реалізована в будь-якому закладі освіти, і у вищому військовому навчальному закладі зокрема.

10. Підвищення ефективності використання часу. Онлайн-навчання дозволяє скоротити витрати часу на переміщення курсантів (слухачів) та викладачів до закладу освіти. Можливість автоматизувати отримування та обробку інформації про перебіг освітнього процесу дає змогу ефективно аналізувати результати, виявляти недоліки та оперативно вносити зміни до освітніх програм, окремих дисциплін, практичних занять [5].

Реалізація переваги ефективності використання часу більшою мірою стосується не слухачів, а викладачів будь-якого спеціалізованого закладу освіти, особливо вищого військового навчального закладу, що зорієнтований на щільний професійний розклад.

Оцінювання можливостей реалізації переваг дистанційного навчання в закладах вищої освіти, де готують майбутніх офіцерів, наведено в табл. 1. Позначка + означає повну можливість реалізувати певну перевагу дистанційного навчання у військовому закладі освіти, позначка +/- часткову можливість, позначка – неможливість.

Таблиця 1

Можливість реалізації переваг дистанційного навчання в закладах вищої освіти з підготовкою майбутніх офіцерів

№	Перевага дистанційного навчання	Можливість реалізації
1	Можливість планувати графік навчання самостійно	+/-
2	Реалізація принципу студентоцентричності	+/-
3	Заощадження коштів	+/-
4	Надання рівних можливостей курсантам (слухачам) різних рівнів підготовки	+
5	Організація індивідуального освітнього середовища	-
6	Зручність формалізації отримання даних щодо освітнього процесу	+
7	Вирішення питання наявності кваліфікованих кадрів	+
8	Зниження шкідливих викидів	+/-
9	Зменшення потреби в друкованих матеріалах	+
10	Підвищення ефективності використання часу	+/-

Традиційно, освітній процес складається з певних етапів. Оминати окремий з програмових етапів неможливо незалежно від форми навчання. У закладах вищої освіти дистанційні заняття проводяться в різних формах. Викладання матеріалу відбувається у формі лекцій, практичних та лабораторних занять, певний час відведений на самостійну підготовку, тобто самостійні практичні заняття. Співвідношення різних форм викладання залежить від специфіки та орієнтації закладу освіти, факультету, освітньої програми, дисципліни, року навчання, тобто курсу.

Зазвичай освітній процес передбачає передавання інформації, теоретичного і практичного матеріалу від викладача до слухачів у формі лекцій з подальшим використанням здобутих знань під час виконання практичних та лабораторних занять. Така схема використовується в обох формах навчання – дистанційній та аудиторній. І хоча різниця у співвідношенні частки практичних занять та лекцій у цивільних та військових закладах освітинезначна (табл. 2), специфіка проведення практичних вправ у різних навчальних закладах має певні відмінності.

Таблиця 2

Розподіл часу освітнього навантаження в низці закладів вищої освіти (у відсотках до загального обсягу годин)

	Заклад освіти		
	Національний університет «Одеська морська академія»	Військова академія (м. Одеса)	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Відсоток часу лекцій	45–55	43–58	47–53
Відсоток часу практичних занять	35–40	45–50	20–25
Відсоток часу лабораторних занять	10–20	10–19	10–21

Реалізація освітньої мети різних видів занять (лекцій, практичних, лабораторних) передбачає певні кількість годин, яка відповідає навчальному плану, незважаючи на умови їх проведення (дистанційні, аудиторні).

Варто зазначити, що практичні заняття як з «технічних», так і «гуманітарних» дисциплін, які передбачають виконання курсантами (слухачами) різних видів завдань, таких як проведення розрахунків, виконання креслень, розробка проєктів, виконання вправ, написання рефератів, курсових робіт і навіть виконання вправ з дисциплін, зорієнтованих на фізичну підготовку, не потребують особистої присутності

курсантів (слухачів) у спеціалізованих аудиторіях.

Водночас для проведення лабораторних занять більша частина завдань потребує наявності спеціалізованого обладнання, яке відповідає певній дисципліні за програмою.

Професійно зорієнтовані тренажери, прибори, вимірювальна техніка, натурні зразки, макети, манекени та інші об'єкти, лабораторне дослідження яких проходить через перцептивно-сенсорне сприйняття курсантів (слухачів), розміщено в спеціалізованих приміщеннях. Одним з найважливіших завдань фахових лабораторних занять є формування механізму професійного сприйняття. Це формування проходить спочатку через згортання зовнішніх перцептивних дій, потім створення системи внутрішніх перцептивних дій. Формування професійного сприйняття фахових особливостей передбачає проведення навчання тільки за одночасної присутності як курсанта, так і викладача в певному місті, обладнаній аудиторії, полігоні, у природі (поле, спортивний майданчик, ліс, дорога, тощо). Таким чином, з огляду на навчальну мету і завдання лабораторних занять передбачається їх проведення офлайн, а не дистанційно.

Деякі практичні та лабораторні заняття, які проводяться на тренажерах, можна замінити комп'ютерними симуляторами. Розробка таких навчальних матеріалів потребує витрат часу, коштів, наявності кваліфікованого персоналу. До їх розробки та тестувань бажано залучення курсантів [15]. Окрім цього, курсанти (слухачі) та викладачі також повинні мати обладнання відповідного рівня. Деякі програми, симулятори надаються в користування закладів освіти на умовах нерозповсюдження, за умов використання лише в навчальних закладах. Їх використання поза спеціалізованими аудиторіями забороняється. У закладах освіти, які здійснюють підготовку майбутніх військових офіцерів, частка таких лабораторних занять значна. Наголосимо також, що на старших курсах (третій, четвертий рік навчання) доля занять, які потребують спеціалізованого приміщення та обладнання, зростає в усіх закладах освіти, де було проведено дослідження (табл. 3)

Таблиця 3

Розподіл часу практичних робіт за роками навчанням (ОС «Бакалавр»)

Курс	Учбовий заклад		
	Національний університет «Одеська морська академія»	Військова академія (м. Одеса)	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
1	5–10	5–10	3–7
2	15–20	18–20	15–20
3	28–32	28–30	25–30
4	42–50	40–60	38–40

Аналіз літератури, педагогічний досвід підтверджують неможливість повного переведення всього освітнього процесу у вищих спеціалізованих навчальних закладах в дистанційну форму [16]. Частково реалізувати дистанційне навчання можна за умов структурування розкладу занять. Таке структурування полягає у відведенні певних навчальних днів тижня повністю тільки під блок дистанційних занять. В інші дні тижня мають бути заплановані аудиторні заняття, тобто ті практичні або лабораторні заняття, які потребують спеціалізованого професійного обладнання.

Варто зазначити, що завдання спеціалізованої освіти, зорієнтованої на отримання прикладних результатів, не тільки передавати знання, а також формувати навички. Навички користування технікою, її обслуговуванням, навички роботи в колективі, взаємодії з товаришами по службі, командирські навички. Реалізація формування практичних навичок можлива тільки в колективі, під час безпосереднього виконання завдань, максимально наближених до природних реалій, на тренуваннях, навчаннях.

Виховання фізичної культури курсантів також має важливе значення для майбутньої професійної діяльності. Зрозуміло, що самостійні заняття значно знижують ефективність бажаних результатів. Фізичну підготовку як професійний напрям бажано реалізовувати в обладнаному снарядами середовищі.

Специфіка навчання у військових навчальних закладах дозволяє реалізувати переваги дистанційного навчання тільки частково і переважно на молодших курсах (перший-другий рік підготовки). На старших курсах (третій-четвертий рік підготовки) частка дистанційних занять знижується. Імплементация елементів дистанційної освіти в систему військових навчальних закладів потребує фрагментації освітнього процесу на дистанційні та аудиторні модулі. Стан війни, у якому зараз перебуває Україна, також обмежує можливість реалізації принципів дистанційного навчання. Для подальшого поширення дистанційних форм навчання у військових навчальних закладах потрібно розробляти та розмішувати на закритих платформах професійні онлайн-курси, створювати спеціалізовану матеріальну базу – термінали, VR-окуляри, програмне забезпечення.

Реалії сьогодення зумовили необхідність мобільності та передислокації курсантів (слухачів)

військових закладів для запобігання загрози ураження. У цих умовах застосування дистанційних форм навчання допомагає організувати розосередження навчального колективу без переривання навчального процесу і втрати якості викладання.

Водночас треба брати до уваги інші причини, які не сприяють запровадженню повного дистанційного навчання в спеціалізованих закладах освіти. До таких причин можна віднести те, що не вся професійна освіта є відкритою, тобто дистанційні заняття можна проводити за умов виконання вимог кібербезпеки, що зумовлює додаткові витрати та породжує необхідність врахування певних обмежень. Питання кібербезпеки потребує окремого дослідження.

Висновки. Аналіз тематичного матеріалу дає можливість зробити такі висновки:

1. Більша частина переваг дистанційної форми навчання може бути реалізована і позитивно впливає на освітній процес у спеціалізованих (військових) навчальних закладах.

2. Використання дистанційної форми навчання для спеціалізованих навчальних закладів є конструктивним за умов структурування розкладу занять, тобто формування окремих блоків онлайн- і офлайн-занять протягом одного тижня.

3. Повний перехід на дистанційну форму навчання може зумовити зниження рівня фахових навичок курсантів.

Список використаної літератури

1. The History of Online Schooling - OnlineSchools.org. *Your Guide to Accredited Online Schools - OnlineSchools.org*. URL: <https://www.onlineschools.org/visual-academy/the-history-of-online-schooling/> (date of access: 27.10.2024).

2. Take a Trip Through the History of E-Learning - E-Student. *E-Student*. URL: <https://e-student.org/history-of-e-learning/> (date of access: 27.10.2024).

3. Карпенко М. «Світовий досвід розвитку дистанційних форм освіти у вітчизняному контексті». Аналітична записка : Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/svitoviy-dosvid-rozvitku-distanciy-nikh-form-osviti-u> (дата звернення: 27.10.2024).

4. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13/print1389899592029395> (дата звернення: 27.10.2024).

5. 9 Benefits Of eLearning For Students. *eLearning Industry*. URL: <https://elearningindustry.com/9-benefits-of-elearning-for-students> (date of access: 27.10.2024).

6. Towards Sustainable Higher Education: Environmental impacts of campus-based and distance higher education systems. *web. archive*. URL: https://web.archive.org/web/20220210172301/http://www3.open.ac.uk/events/3/2005331_47403_o1.pdf (date of access: 27.10.2024).

7. E-Learning. *Google Books*. URL: https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=CP1ISXfWxGYC&oi=fnd&pg=PP2&dq=E-Learning:+Concepts+and+Practice&ots=jimjwsU5fU&sig=rbrqSi9Hnl6b0U5iOIKPHS1QGfQ&redir_esc=y#v=onepage&q=E-Learning:%20Concepts%20and%20Practice&f=false (date of access: 27.10.2024).

8. Expert Insights for Learning - Learning Management News. *GyrusAim LMS*. URL: <https://www.gyrus.com/blogs> (date of access: 27.10.2024).

9. Wright G. B. Student-Centered Learning in Higher Education. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*. 2011. Vol. 23, no. 3. P. 92–97.

10. Прокопенко А. Деякі питання онлайн-освіти для військових фахівців. *Звітна науково-практична конференція інституту цифровізації освіти НАПН України* : зб. матеріалів конф., 10 лютого 2022 р. Київ, 2022. С. 124–126.

11. Michael N. The Challenges And Opportunities Of Online Military Schools « MilitaryWiFi. *Militarywifi.info*. URL: <https://www.militarywifi.info/the-challenges-and-opportunities-of-online-military-schools> (date of access: 22.12.2024).

12. Формалізований опис особи, що навчається в системі дистанційного навчання вищого військового навчального закладу / С. Шило та ін. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*. 2022. № 3. Т. 13. С. 31–38.

13. Distance learning in advanced military education: Analysis of joint operations course in the Taiwan military / M. Tung et al. *Computers & Education*. 2009. Vol. 53. P. 653–666.

14. Woźniak R. Distance learning in the training of military professionals in the age of the COVID-19 pandemic. *Scientific Journal of the Military University of Land Forces*. 2021. Vol. 201, № 3. P. 602–613.

15. ALI ALNAQBI A. Acceptance of E learning using artificial intelligence in military education process. *Multi-Knowledge Electronic Comprehensive Journal For Education And Science Publications*. 2020. Vol. 39. P. 1–23.

16. Reasons Why Self-Paced Training Is Highly Effective. *KnowledgeWave: Microsoft Office 365 Training Experts*. URL: <https://www.knowledgewave.com/blog/self-paced-training> (date of access: 27.10.2024).

17. Ярмолович О. І., Ковальчук Т. С., Бакагова К. О. Диджиталізація і диверсифікація процесу розвитку іншомовної комунікативної компетенції майбутніх офіцерів ЗСУ. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2023. № 3(357). С. 105–116

18. Knight M., Nieuwenhuis C., Postmes T. The relative benefits of green versus lean office space: Three field experiments. *Journal of Experimental Psychology*. 2014. Vol. 20(3). P. 199–214.

19. Ярмолович О. І., Ярмолович Ю. Р. Підвищення професійного рівня курсантів закладів вищої освіти шляхом залучення до науково-дослідницької діяльності. *MODERN ASPECTS OF SCIENCE*. 2022. № 22. С. 281–310.

20. The Economist. The world's most valuable resource is no longer oil, but data. *The Economist*. URL: <https://www.economist.com/leaders/2017/05/06/the-worlds-most-valuable-resource-is-no-longer-oil-but-data> (date of access: 27.10.2024).

21. The teacher shortage is real, large and growing, and worse than we thought: The first report in 'The Perfect Storm in the Teacher Labor Market' series. *Economic Policy Institute*. URL: <https://www.epi.org/publication/the-teacher-shortage-is-real-large-and-growing-and-worse-than-we-thought-the-first-report-in-the-perfect-storm-in-the-teacher-labor-market-series/> (date of access: 27.10.2024).

22. Infographic: Textbook Costs Skyrocket 812% in 35 Years. *A Comprehensive CTE Solution*. URL: <https://www.icevonline.com/blog/infographic-the-skyrocketing-cost-of-textbooks-for-schools-students> (date of access: 27.10.2024).

ASSESSMENT OF THE POSSIBILITY OF REALIZING THE BENEFITS OF DISTANCE LEARNING FOR CADETS OF HIGH SCHOOLS

Yarmolovych Oksana

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages
Military Academy

Yarmolovych Yurii

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Maritime Transportation
National University «Odesa Maritime Academy»

Khimenes Sapata Yuliana

Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages
Military Academy

Introduction. *The rapid advancement of digital technologies has significantly transformed the education sector, introducing new opportunities and challenges. In the military education sector, the integration of distance learning holds particular importance due to its potential to accommodate the unique demands of military personnel. This sector faces specific challenges, including the need for secure communication channels, adaptation of military curricula to digital platforms, and balancing traditional and innovative teaching methods.*

Purpose. *The article explores the application of distance education within higher military educational institutions (HMIs), identifying unique challenges and opportunities in adapting this model to meet the specialized needs of military academies. The focus is on evaluating the feasibility of integrating advanced digital technologies, such as artificial intelligence and adaptive learning, while ensuring the effectiveness, security, and operational alignment of educational processes. The study aims to determine how distance learning can support the development of professional competencies in military personnel while addressing institutional constraints.*

Methods. *The research employs a comprehensive analysis of scientific, methodological, and professional educational resources. Three prominent Ukrainian HMIs—the Military Academy (Odesa), Odesa National University, and Odesa Maritime Academy—were selected as case studies to investigate the practical implementation of distance education models. This analysis includes the evaluation of distance learning platforms, the adaptability of digital tools to military-specific curricula, and the institutional frameworks governing educational methodologies.*

Results. *The distance learning offers significant advantages, including personalized learning schedules, resource efficiency, and improved accessibility, which align with the goals of military education. However, the analysis showed that in military educational institutions the advantages of distance learning can be partially realized due to: 1. Difficulty in adapting standard digital tools to military curricula that require hands-on training and field exercises. 2. Limited access to secure and confidential communication networks for digital platforms in military environments. 3. Impossibility to adopting fully digital methodologies due to necessity to use specific equipment for training.*

The analysis highlights the importance of composing digital and traditional learning methods to overcome these limitations. Furthermore, the study underscores the role of artificial intelligence in enhancing adaptive learning environments, providing real-time feedback, and personalizing educational trajectories for military personnel.

Originality. *Unlike previous studies that primarily focus on civilian education, this research evaluates the unique demands of military training and the potential of digital tools to meet these needs. It also emphasizes the importance of customizing distance education to ensure alignment with military-specific operational standards and security protocols.*

Conclusion. *The study concludes that while distance learning presents numerous benefits, some can be partly realized during implementation in HMIs. The combination of traditional and digital methodologies is essential to maintain the quality and security of military oriented educational processes. Recommendations include:*

1. *Most of the advantages of distance learning can be realized and have a positive impact on the educational process in specialized (military) high schools.*

2. *The use of distance learning for specialized high schools is constructive in terms of structuring the schedule of classes, i.e., the formation of separate blocks of online and offline classes within one week.*

3. *A full time distance learning may lead to decreasing of the professional skills of cadets.*

Key words: *Distance education, online learning, military education.*

References

1. The History of Online Schooling. (2024). OnlineSchools.org. Retrieved from <https://www.onlineschools.org/visual-academy/the-history-of-online-schooling/> [in English].
2. Take a Trip Through the History of E-Learning. (2024). E-Student. Retrieved from <https://e-student.org/history-of-e-learning/> [in English].
3. Karpenko, M. (2024). Svitovyi dosvid rozvytku dystantsiinykh form osvity u vitchyznianomu konteksti [World experience in the development of distance education forms in the domestic context]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen - National Institute for Strategic Studies*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/svitoviy-dosvid-rozvitku-distanciynikh-form-osviti-u> .[in Ukrainian].
4. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia [On approval of the Regulation on distance learning]. (2024). *Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy - Official web portal of the Parliament of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13/print1389899592029395> .[in Ukrainian].
5. Benefits of eLearning For Students. (2024). eLearning Industry. Retrieved from <https://elearningindustry.com/9-benefits-of-elearning-for-students> [in English].
6. Towards Sustainable Higher Education: Environmental impacts of campus-based and distance higher education systems. (2024). Retrieved from https://web.archive.org/web/20220210172301/http://www3.open.ac.uk/events/3/2005331_47403_o1.pdf [in English].
7. E-Learning. (2024). Google Books. Retrieved from <https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=CP1ISXfWxGYC> [in English].
8. Expert Insights for Learning. (2024). GyrusAim LMS. Retrieved December from <https://www.gyrus.com/blogs> [in English].
9. Wright, G. B. (2011). Student-Centered Learning in Higher Education. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 23(3), 92-97. [in English].
10. Prokopenko, A. (2022). Deiaki pytannia onlain osvity dlia viiskovykh fakhivtsiv [Some issues of online education for military specialists]. *Naukovo-praktychna konferentsiia Instytutu tsyfrovizatsii osvity NAPN Ukrainy - Scientific and Practical Conference of the Institute of Digitalization of Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, (pp. 124-126). Kyiv. [in Ukrainian].
11. Michael, N. (2024). The Challenges And Opportunities Of Online Military Schools. *Militarywif.info*. Retrieved from <https://www.militarywif.info/the-challenges-and-opportunities-of-online-military-schools> [in English].
12. Shylo, S. (2022). Formalizovanyi opys osoby, shcho navchaetsia v systemi dystantsiinoho navchannia vyshchoho viiskovoho navchalnoho zakladu [Formalized description of a person studying in the distance learning system of a higher military educational institution]. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*, 13(3), 31-38. [in Ukrainian].
13. Tung, M. (2009). Distance learning in advanced military education: Analysis of joint operations course in the Taiwan military. *Computers & Education*, 53, 653-666. [in English].
14. Woźniak, R. (2021). Distance learning in the training of military professionals in the age of the COVID-19 pandemic. *Scientific Journal of the Military University of Land Forces*, 201(3), 602-613. [in English].
15. Alnaqbi, A. (2020). Acceptance of E learning using artificial intelligence in military education process. *Multi-Knowledge Electronic Comprehensive Journal For Education And Science Publications*, 39, 1-23. [in English].
16. Reasons Why Self-Paced Training Is Highly Effective. (2024). *KnowledgeWave: Microsoft Office 365 Training Experts*. Retrieved from <https://www.knowledgewave.com/blog/self-paced-training> [in English].
17. Yarmolovych, O. I., & Kovalchuk, T. S. (2023). Didzhitalizatsiia i diversyfikatsiia protsesu rozvytku inshomovnoi komunikativnoi kompetentsii maibutnikh ofitseriv ZSU [Digitalization and diversification of the process of developing foreign language communicative competence of future officers of the Armed Forces]. *Pedahohichni nauky - Pedagogical sciences*, 3(357), 105-116. [in Ukrainian].
18. Knight, M., Nieuwenhuis, C., & Postmes, T. (2014). The relative benefits of green versus lean office space: Three field experiments. *Journal of Experimental Psychology*, 20(3), 199-214. [in English].
19. Yarmolovych, O. I., & Yarmolovych, Yu. R. (2022). Pidvyshchennia profesiinoho rivnia kursantiv zakladiv vyshchoi osvity shliakhom zaluchennia do naukovo doslidnytskoi diialnosti [Improving the professional level of cadets of higher education institutions through involvement in research activities]. *Modern aspects of science*, 22, 281-310. [in Ukrainian].
20. The Economist. (2017). The world's most valuable resource is no longer oil, but data. Retrieved from <https://www.economist.com/leaders/2017/05/06/the-worlds-most-valuable-resource-is-no-longer-oil-but-data> [in English].
21. The teacher shortage is real, large and growing, and worse than we thought. (2024). Economic Policy Institute. Retrieved from <https://www.epi.org/publication/the-teacher-shortage-is-real-large-and-growing-and-worse-than-we-thought-the-first-report-in-the-perfect-storm-in-the-teacher-labor-market-series/> [in English].
22. Infographic: Textbook Costs Skyrocket 812% in 35 Years. (2024). A Comprehensive CTE Solution. Retrieved from <https://www.icevonline.com/blog/infographic-the-skyrocketing-cost-of-textbooks-for-schools-students> [in English].

Авторське право ©2025 автори, всі права захищено. Автори погоджуються, що ця стаття залишається у відкритому доступі на умовах Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Отримано редакцією 14.01.2025 р.
Прийнято редакцією 14.02.2025 р.
Опубліковано 30.04.2025 р.